

Соломко З. К.

Київський національний лінгвістичний університет

**КОМУНІКАТИВНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ
НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВЧАЛЬНИХ
ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ**

Сучасні тенденції розвитку освіти вимагають переосмислення традиційних підходів до викладання іноземних мов. У контексті інтеграції України в європейський освітній простір зростає потреба у підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно спілкуватися іноземними мовами у професійній діяльності. Особливого значення набуває формування німецькомовної лексичної компетентності, адже володіння лексикою є основою комунікативної компетентності в цілому.

Водночас, розвиток цифрових технологій відкриває нові можливості для навчання. Використання онлайн-платформ сприяє створенню автентичного комунікативного середовища, індивідуалізації навчання та підвищенню мотивації студентів.

Попри пильну увагу дослідників – методистів, психологів, психолінгвістів до питань формування лексичної компетентності, недослідженими залишаються проблеми формування та вдосконалення професійно орієнтованої лексичної компетентності майбутніх педагогів з урахуванням сучасного комунікативно-орієнтованого підходу, особливо щодо ролі мовної усвідомленості, сенсibilізації та рефлексії.

Метою роботи є обґрунтування доцільності використання комунікативно-орієнтованого підходу у формуванні німецькомовної лексичної компетентності майбутніх педагогів із залученням навчальних онлайн-платформ.

Теоретичною основою дослідження є положення комунікативного підходу до навчання іноземних мов (Бориско, 2018), концепція формування лексичної компетентності (Nation, 2013), а також сучасні дослідження у галузі цифрової педагогіки та використання онлайн-технологій у навчанні іноземних мов (Kessler, 2018; Сисоєва&Осадча, 2020)

Під професійно орієнтованою лексичною компетентністю ми розуміємо здатність і готовність індивіда, на основі лексичних знань, рецептивних лексичних навичок та мовної усвідомленості адекватно розпізнавати, співвідносити та розуміти лексичні одиниці в читанні та аудіюванні на рівні слова, словосполучення, речення та тексту, враховуючи лінгвосоціокультурні та термінологічні особливості лексики майбутнього педагога, у відповідності до задуму висловлювання, комунікативної ситуації, стилів та жанрів іншомовного мовлення, а також забезпечувати підтримку функціонування сформованих лексичних навичок на необхідному рівні та здійснювати постійний самоконтроль і рефлексію власної діяльності.

Формування лексичної компетентності є ключовим елементом у навчанні іноземної мови, оскільки саме лексика становить основу будь-якої мовленнєвої діяльності – аудіювання, говоріння, читання та письма. У структурі комунікативної компетентності вона виступає фундаментом, що забезпечує можливість адекватного вибору мовних засобів у реальних ситуаціях спілкування.

Для майбутніх педагогів німецькомовна лексична компетентність має не лише комунікативне, а й професійне значення, адже від рівня володіння нею залежить ефективність викладання, уміння пояснювати мовні явища, організовувати мовленнєву діяльність учнів та створювати іншомовне середовище у класі.

Лексичні знання, що входять до складу професійно орієнтованої лексичної компетентності, є основою для функціонування відповідних навичок. Знання поряд з навичками та вміннями забезпечують можливість

користуватися мовою, а також оцінювати своє мовлення та мовлення інших людей. У сучасній методиці знанням відводиться допоміжна функція, в той час як основна увага приділяється навичкам і вмінням.

Комунікативно орієнтований підхід розглядає навчання мови як процес реальної взаємодії, а не механічного засвоєння граматичних структур і словникових одиниць. Основна увага приділяється ситуативності, інтенції мовлення, ролям і соціальному контексту.

Основні принципи цього підходу містять: автентичність, діяльність, інтерактивність і мотивацію. Лексика вводиться у контексті, через обговорення, рольові ігри, дебати, створення проєктів, що стимулює активне використання мовного матеріалу.

Методика формування німецькомовної лексичної компетентності з використанням онлайн платформ базується на поетапній організації навчального процесу. На етапі презентації нової лексики використовуються мультимедійні ресурси платформ для семантизації лексичних одиниць у контексті, створення асоціативних зв'язків через візуалізацію. Етап тренування передбачає виконання різноманітних онлайн-вправ: на встановлення відповідностей, заповнення пропусків, множинний вибір, створення власних речень з новою лексикою (Nation, 2013: 234). Цифрові навчальні платформи, такі як Quizlet, LearningApps, Duolingo, Moodle, Deutsche Welle Lernen, Lingoda тощо, створюють додаткові можливості для інтенсифікації процесу формування лексичної компетентності. Їхні технічні можливості – мобільність, мультимедійність, інтерактивність, адаптивність – сприяють розвитку автономності студентів та забезпечують варіативність навчальних стратегій (Godwin-Jones, 2018: 10).

Аналіз наукових розробок, доповнений власним позитивним педагогічним досвідом, переконує в тому, що студенти з різними типами темпераменту потребують різних режимів роботи, різного часу на засвоєння навчального матеріалу і виконання завдань тощо. Саме використання онлайн-платформ, на нашу думку, сприяє формуванню

індивідуального стилю самостійної навчально-пізнавальної діяльності майбутніх педагогів. Не викликає сумніву, що вмотивований студент працює з більшим натхненням, а виходить демонструє кращі знання та вміння. Підвищити мотивацію студентів під час самостійної навчально-пізнавальної діяльності з погляду науковця можна за рахунок забезпечення онлайн-платформ інтерактивності та зворотного зв'язку.

Застосування платформ має бути інтегрованим у структуру заняття: від підготовки (введення лексики через відео чи тексти), до практики (інтерактивні завдання), комунікації (рольові ігри, дискусії) та рефлексії (онлайн-тестування, самооцінка). Таке поєднання забезпечує комплексне засвоєння лексики: від розуміння – до активного вживання у реальному мовленні. Платформи дають змогу адаптувати матеріал до потреб студентів, підтримувати співпрацю та формувати міжкультурну компетентність.

Отже, комунікативно орієнтований підхід у цифровому середовищі формує педагогів нового покоління – компетентних, гнучких, відкритих до інновацій. Комунікативно орієнтований підхід у поєднанні з онлайн-платформами є ефективним інструментом формування німецькомовної лексичної компетентності майбутніх педагогів. Він інтегрує навчальний процес у цифровий контекст, забезпечує високу мотивацію студентів і сприяє розвитку самостійності. Подальші дослідження варто спрямувати на розроблення критеріїв оцінювання лексичної компетентності у цифровому середовищі.

Список використаних джерел

1. Бориско, Н. (2018). Методика навчання іноземних мов. Київ: Лінгвіст.
2. Сисоєва, С., & Осадча, К. (2020). Інновації в освіті: цифрова педагогіка. Київ: КНЕУ.

3. Godwin-Jones, R. (2018). Emerging Technologies: Mobile-Assisted Language Learning. *Language Learning & Technology*, 22(1), 2–11.
4. Kessler, G. (2018). Technology and the Future of Language Teaching. New York: Routledge.
5. Nation, I. S. P. (2013). Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge University Press.